

AŽ ZTRATÍME DŮSTOJNOST

Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Tečka. Přečteme-li si Listinu základních práv a svobod, setkáváme se s touto formulací již na samém začátku listiny. Ať se tedy narodíme kdekoli a komukoli, jsme obdařeni stejnou důstojností i právy. Jenže je tomu opravdu tak?

Bohužel v tomto případě neplatí, že co je psáno, je rovněž dáno. Zatímco někteří mají to štěstí a žijí život v důstojnosti, jiní jsou již od útlého věku nuceni žít v bídě, s omezenými právy a v nedůstojných podmínkách.

Spoustu z nás žije poměrně důstojný život, jenže co to ve výsledku znamená? Zvykneme si. Zvykneme si, že pitnou vodu máme neustále po ruce a nemusíme se kilometry trmácet za čistou vodou. Zvykneme si, že máme svobodu myšlení, slova, nebo náboženského vyznání. Zvykneme si, že máme šanci se vzdělávat a prožít život v míru i v relativním bohatství. To všechno začneme brát jako samozřejmost. Jenom proto, že právě my se máme dobře, propadáme tendenci přivírat oči nad tím, jak jsou lidé nuceni žít v nedůstojných podmínkách, jak kvůli válce přišli o střechu nad hlavou a o své blízké anebo jak musí snášet diskriminaci za to, že např. věří v něco jiného nebo milují někoho jiného, než od nich společnost očekává.

Není správné na tyto skupiny lidí zapomínat a starat se jen o vlastní blaho. Válka nebo například politické perzekuce berou lidem svobodu, bezpečí a v horším případě i rodiny a domovy, často bez možnosti se vrátit. Přestože do té doby tito lidé mohli žít relativně důstojný život, jakoby mrknutím oka svoji důstojnost i se základními lidskými právy ztratili a ocitli se tak v situaci, kdy jsou plně odkázáni na nás, ty, co důstojnost a komfort neztratili. Jejich budoucnost závisí na tom, zda se jim alespoň pokusíme pomoci anebo je navzdory jejich životní situaci, kterou si málokdo z nás umí vůbec jen představit, necháme na holičkách. Jako lidstvo bychom měli cítit morální povinnost těmto lidem pomáhat. Kdo naši pomoc potřebuje, si zaslouží naši pozornost a pomocnou ruku, tak jak se to například stalo po vpádu ruských vojsk na Ukrajinu, kdy spoustu českých občanů aktivně pomáhalo ukrajinským uprchlíkům si v České republice znovu vybudovat důstojnost a začlenit je do společnosti.

Jenže lidé postižení válkou zdaleka nejsou jediní, kdo svoji důstojnost ztratili. Často se zapomíná na skutečnost, že stovky milionů lidí ztrácí svoji důstojnost již ve velmi útlém věku. Přesněji řečeno se s ní ani nenarodí a celý život jsou pak nuceni prožít jako lidé druhé kategorie a v mnoha případech spíš jen jako pouhé objekty, kterým se nepřiznávají ani základní lidská práva a důstojnost. Jaképak to asi je, narodit se do těch nejchudších poměrů v rozvojové zemi? Jakmile se děti naučí chodit a mluvit, jsou poslány do dolů a továren, kde bez zajištění bezpečí práce a hygienických standardů odvádějí těžkou práci za extrémně nízké mzdy. Smrt na ně číhá na každém kroku. Mají vůbec takoví lidé sebemenší šanci na důstojný život? Avšak může být ještě mnohem hůř. Narodit se v takové zemi jako žena znamená automaticky prožít život jako objekt, bez práva na svoji budoucnost a své vlastní tělo. Mnohé z nich jsou jako dívky nuceny projít bolestivým a nebezpečným mrzačením svých pohlavních orgánů, jsou prodávány jako nevěsty a znásilňování jejich těl je na denním pořádku. Nezbyla jim jediná kapka důstojnosti, neboť svou veškerou důstojnost ztratily v okamžiku narození. Neměl by mít snad každý člověk na Zemi právo na zachování lidské důstojnosti? Neměli bychom se jako Evropané víc zajímat o tyto lidi a pomoci jim na cestě k důstojnosti a k nejzákladnějším právům? Neměli bychom na

migranty z těchto oblastí pohlížet i jinak, než jako na kriminálníky nebo kolonky v tabulce? Nejsou to spíš osoby, se kterými celý život bylo zacházeno naprosto nevhodně a zkrátka jen potřebují naši pomoc?

Je tedy jasné, že rození rovni co do důstojnosti a práv rozhodně bohužel nejsme. Abychom toho docílili, tak nás čeká dlouhá cesta a zaručit důstojnost všem lidem bude velmi náročné. Ať už se jedná o lidi, kteří důstojnost nikdy neměli nebo o lidi, kteří svoji důstojnost ztratili až v průběhu života. Věci se nezmění samy, změna potřebuje nás a není čas na to ztrácet další čas. Na změně se musí podílet celá společnost, přičemž úkolem každého jedince by mělo být pomáhat tak, jak mu to situace dovolí. Co může udělat každý z nás, je začít si všímat. Nesoustředit se jen na sebe, netvářit se, že mě se to přece netýká. Musíme přinejmenším alespoň naslouchat a snažit se porozumět lidem, kteří svoji důstojnost ztratili. Upozorňovat na tyto problémy, mluvit o nich a ideálně se aktivně snažit pomoci lidem se ztracenou důstojností. Člověk totiž nikdy neví, kdy se rázem ocitne v daleko horší situaci v nedůstojném postavení a bude sám potřebovat pomoc od ostatních. Jedině tehdy, když se vzájemně pochopíme a budeme si pomáhat s našimi těžkostmi, se můžeme spolehnout, že až budeme v těžkostech my, tak ostatní pomohou i nám.